

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 3.

Letnik III.

Velika noč.

Aleluja! Kristjan, vesel
poj: Zveličar je vstal iz groba,
želo ostro je smrti vzel,
zdaj ne straši nas več trohnoba.

Smrti s telesa otrese je prah,
vstal je v veliki svetlobi in slavi;
groza obide čuvarje in strah,
aleluja Gospodu v višavi.

Vstal boš tudi ti, kristjan!
Njega vstajenje upanje tvoje;
on budil bo, ko napoči dan,
v večno življenje verne svoje.

Zima beži, prihaja pomlad,
novo življenje po zemlji zbuja,
cvet vesel obeta in sad;
pojmo veseli: aleluja!

J. Stritar,

A. M. Slomšek.

V prejšnji številki smo obljubili, da bomo priobčevali besede velikega škofa v berilih, ki jih je napisal on sam. Danes pride na vrsto berilo:

Prva skrb.

V nekem kraju sta bila dva kmeta. Imela sta mnogo otrok. Jurij je bil bogat in ni hotel svojih otrok redno pošiljati v šolo. Rekel je, da živé lahko brez šole. Radi so

ostajali otroci doma, a znali niso nič.

Marko je bil siromak, skrbel pa je za otroke. Pridno jih pošilja v šolo. Kaplje vina si ne kupi ter poleti hodi bos, da vbuje po zimi otroke za šolo.

»Ljubi otroci,« je dejal Marko večkrat, »blaga vam ne morem dati; le skrbno se učite in pridni bodite, Bog vas že preskrbi. Če boste pametni, boste tudi srečni.«

Tako je res bilo.

Tatje so okradli Jurija in mu odnesli ves denar. Dve leti potem je pogorel in umrl od žalosti. Jurjevi otroci so ostali sirote. Imeli so gole roke in prazno glavo.

Ko je umrl Marko, so imeli vsi Markovi svoj kos kruha. Bogomil je bil kolar, Ivan kovač, Gregor dober kmet, Anica je bila pridna dekla, Neža pa šivilja. Vsem se je godilo dobro; dostikrat so Jurjevim dajali kruha.

A. M. Slomšek.

Kaj je hotel ljubitelj otrok s tem povedati? Gotovo le, da je to, kar se človek nauči, zaklad, katerega mu ne more nihče vzeti in ki mu povsod koristi. Reči pa je tudi hotel, da je v mladosti pravi čas za učenje in za izobrazbo, pozneje je prepoznano. Slabo vozi, kdor obrača vse svoje mišljenje na bogastvo, na denar. To mine, duševno bogastvo pa ostane.

Pirhi.

(Pravljica.)

Kmalu bomo spet pirhe dobili: Kako lepi so nekateri med njimi, ker so tako okusno okrašeni.

Od kod so pirhi? Odraščeni si jih napravijo sami, da poslikajo jajca na najrazličnejše načine. Kaj pa pirhi, ki jih dobe otroci? Ali ste že videli slike, na katerih nosijo srčkani zajčki cele košare pirhov? Gotovo, tako boste tudi vedeli, od kod so pirhi, kdo jih otrokom pripravlja. Ne verjamete? Torej poslušajte:

Lepega pomladanskega dne sta sedela pri zajčki rodbini oče in mati pri jutrnji kavi in sta se pogovarjala. Oče Zajec je vprašal: »Kje pa je naš Miško, najin sinček?« Mati pa je vzdihnila: »Saj veš, da se ves čas potepa po travnikih in poljih, za šolo se pa nič ne pripravlja, pa bo vendar moral zdaj pred veliko nočjo z malo sestrico Nuško v šolo, da se nauči delati pirhe. Kaj bo?« »Poklical ga bom,« je menil oče ter je glasno zažvižgal, kakor

tu pač delajo zajci, če preti kaka nevarnost. Potem se mladiči kar zberejo na

domu. In res, čez par trenutkov je že priskakljaj Miško in je prestrašeno vprašal, kaj je.

Oče mu je rekel: »Poklical sem te, ker boš moral jutri v zajčjo šolo. Prijavil sem te že. Zdaj pred veliko nočjo bomo imeli mnogo dela s pirhi, ker otroci nanje čakajo, in tako se bosta s sestrico Nuško v šoli naučila lepih risb za pirhe.« Mišku to sicer ni bilo nič kaj po volji, šole ni maral kakor nekateri otroci, ali moral se je udati.

Drugega jutra je bila Nuška pripravljena za prvo pot v šolo, Miško je že čakal pri vratih. Smejal se je, ker se je Nuška

tako dolgo poslavljala. Čisto je pozabil, da je bil on prav takšen, ko je začel hoditi v šolo. Nuška se je težko ločila od svoje mamice, ker se je bala šole, o kateri

ji je hudobni Miško toliko hudega, seveda neresničnega, pripovedoval.

Nazadnje sta se vendar napotila do šole. Tam je bilo že vse polno zajčkov, ki so čakali učitelja. Ta se je kmalu prikazal in je rekel: »Zdaj bomo par dni samo risali, ker bo treba pripraviti v vsaki hiši pirhe za deco in imeti bodo morali letos še lepše risbe ko lani.«

Nato se je začel pouk. Učitelj je narisal na velike liste z barvami najlepše pirhe, učenci so ga pa posnemali v svojih zvezkih. Nazadnje so pa med seboj primerjali, kdo je izvršil najlepše risbe. Pri

Mišku učitelj ni bil nič kaj zadovoljen, prepovršno delo je to bilo. Pač je Nuška, čeprav je bila začetnica, pokazala toliko nadarjenosti, da je učitelj ni mogel dovolj pohvaliti.

Tako je potekel prvi dan. Sledili so še mnogi drugi, potem pa se je začelo na zajčjih domovih delo. Kokoši so nanesele jajca in zajčki so jih barvali, nato pa oddali staršem, da jih dobe otroci. Med najlepša so spadala tista, katera je poslikala Nuška.

Če vam pride eno izmed njih v roko, dajte nam ga poslati, da ga vidimo še mi.

Pomlad.

1.

Je zima minila
in s cvetjem obsula
se širna ravan.

2.

Ze mladke vonjave
polnijo gorjave
in širno ravan.

3.

Le petje veselo
odmevati jelo
čez širno ravan.

Razgovorček.

Poglejmo zdaj, kaj se morda dogaja na čisto drugem kraju sveta.

Reka Nil pretaka, preden dospe v Egipt, prostrano, samotno deželo. Belomodro nebo se razpenja čez močvirja, poraščena s trstiko, ter pustinje, blesteče se v vročini. Na peščenih skalah polegajo v solncu leni krokodili. Jedva se pregibajo, le tu in tam kateri zleze nekaj višje na breg. Ali tu, poleg njih, na njih skaklja nekoliko ptičev; to so pazniki krokodilov, sorodniki našega škorca. Krokodili jim ne store nič. Da, zdajci eden izmed njih celo široko odpre svoje žrelo in paznik krokodilov, tisti mali ptiček, teka čisto drzno med strašnimi krokodilovimi zobmi in tam nekaj kljuva. Iz krokodilovih dlesen izvleče pijavke in ostanke, ki so ostali tam po zad-

nji pojedini. Krokodilu snaži zobe in ta grda pošast malemu ptiču ne stori prav nič, ampak mu rada prepusti to hrano, ker se tako iznebi sitnega mrčesa. Popolnoma mirno leži — in mirna je tudi daljna dežela afriških pustinj.

Dobri računi.

Solski nadzornik je izpraševal otroke v razredu in je videl, da je bil posebno eden izmed učencev v računanju silno neokreten. Po mnogih vprašanjih, na katera je dobil prav pomanjkljive odgovore, je hotel nadzornik učencu nazorno pojasniti neko nalogo. Rekel je:

»Misli si, da posodim vašemu sosedu 100 dinarjev s pogojem, da mi bo mesečno vra-

čal po 10 dinarjev. Koliko bi mi bil vaš sosed po petih mesecih še dolžan?«

Odgovor je bil: »100 dinarjev.«

»Ali fant, kaj pa govoriš? Vidi se mi čimdalje bolj, da ti računanja in računic zelo malo poznaš.«

»Vi pa, gospod nadzornik, našega soseda še manj,« je odvrnil učenec.

Pregovori (A. M. Slomšek).

Prebrisana glava in pridne roke
boljše blago so ko zlate gore.

Mladini najlepša lepota je ta:
nedolžnost, ponižnost in žlahtnost srca.

Kdor sam sebe povišuje,
prazno glavo oznanjuje.

Kar se večkrat s hudim ne zgodi,
to se z dobrim pogostoma stori.

Dež za solncem mora biti,
za veseljem žalost priti.

Le ljubimo iz vsega srca Boga,
karkoli imam, to On nam vse da.

Kdor se pridnega dela izučil,
lahko si slamo v seno izpremeni.

Sreča je v vsakem stanu doma,
pa le zvestoba nam jo poda.

Kdor male nadloge ne potrpi,
si često še večjo težavo naredi.

Naloga.

1.

Nekdo pride v knjigarno in kupi knjigo, katera stane 80 Din. Za plačilo da bankovec od 100 Din. Knjigarnar ni imel drobiža, zato je poslal svojo prodajalko v sosedno trgovino, naj menja bankovec. Ko se je ta vrnila z drobižem, je knjigarnar vrnil kupcu 20 Din, 80 Din pa je dal v svojo blagajno. Kupec je nato odšel.

Čez nekaj časa priteče sosedni trgovec sam in vrne knjigarnarju dobljeni bankovec od 100 Din, češ, da je ponarejen. Knjigarnar mu mora dati zdaj drug, pravi bankovec od 100 Din.

Knjigarnar je zdaj začel premišljevat, koliko je imel pri tem poslu izgube, ali ni mogel priti na jasno,

Zato pa vi sami preštudirajte to stvar in povejte, kolika je knjigarnarjeva izguba! Ne bo čisto preprosto, knjigarnar sam je moral precej časa tuhtati, da je prišel do pravilne rešitve.

2.

Nekoga so vprašali, koliko je star.
Odgovoril je:

»Smo trije bratje: Ivan, Tine in jaz. Ivan je dve leti starejši od mene, Tine pa osem let mlajši. Skupaj imamo 50 let. Izračunajte in izvedeli boste koliko je vsak izmed nas star.«

Rešitev naloge iz 2. številke.

Izpopolnjena pesmica se glasi:

Svoj vrtec preljubi
prav rada imam,
ko jutro zbudi me,
brž vanj se podam.

Tam rožice nežne
prav krasno cveto,
po drevju okoli
mi ptice pojo.

To v srce me gane
in miče močno,
o božje stvarjenje,
kako si lepo.

Odgovori na dopise.

Ker se večina dopisov nanaša na iste zadeve, bomo kar vsem vkup odgovorili.

Da bi prinašali tudi rešitve skrivalnic, bi bilo težko, ker bi morali imeti dvojne slike. Je pa škoda nam itak pičlo odmerjenega prostora.

Labirinti bodo seveda spet prišli na vrsto, ali zopet ponzeje, ker moramo spraviti v našo prilogo še tudi ostalo gradivo.

Za daljše povesti, ki bi jih naj prinašali v nadaljevanjih, nismo navdušeni. Če bi priloga izhajala vsak teden, bi še šlo. Tako pa bi bilo treba čakati na nadaljevanje cel mesec, kar bi gotovo bilo preveč. Sicer se pa tudi v kratkih povesticah lahko dovolj pove.

Radi razširitve obsega pa ne moremo nič storiti. »Slovenski Gospodar« ima toliko snovi, da nam razen tega pohlevnega kotička ne more odstopiti prav nič prostora. Mogoče se bo posrečilo, da bomo zdaj, ko imamo v listu eno nogo, dostavili še drugo, ali to ne gre kar tako. Zato potrpljenje!

Vesele velikonočne praznike!